

Den lille Katekismus på dansk.

Luthers grav i Slotskirken i Wittenberg

Luther og hans historie fra 1525

Af Christa Hansen,
ch@km.dk

I juni 1525 blev Luther gift med Katharina von Bora. Han blev efterfølgende far til seks børn i det gamle kloster i Wittenberg, hvor de havde til huse; det blev den første lutherske præstegård.

Livet var præget af mange gøremål og Katharina, som Luther kaldte for 'Herr Käthe', var en yderst dygtig og driftig forretningskvinde. For Martin var årene desværre også belastet af mange sygdomsforløb. I dag vil vi nok kalde det, der plagede manden, for livsstilssygdomme. For god mad og for meget øl gavner ikke just sundheden – og det har historien jo såmænd ikke ændret på.

Sidst i oktober 1525 blev den første såkaldte 'Deutsche Messe' holdt i Wittenberg, og det blev så frem over den foretrukne gudstjenesteform. I mange fyrstedømmer blev der i 20erne oprettet lutherske kirker og ordninger, således også i Haderslev og Tørring Len.

Måske var udsigten til at stifte familie også årsag til, at Luther 1525 rettede en skrivelse til råds mændene omkring oprettelse af skoler. Det var meget revolutionær, at han krævede undervisningsret til alle børn, uanset stand eller køn. Den lille Katekismus udkom sammen med den

store Katekismus 1529. Den er en af de få bekendelsesskrifter, der er skrevet af Luther selv. Her sammenfatter han troens indhold med korte kommentarer. For mange børn og unge blev den lille Katekismus den første lærebog de fik i hænde og i mange århundreder var den fast bestanddel af ethvert skolebibliotek.

Luther var ikke længere den eneste aktør i reformationssammenhænge. Mange arbejdede for sagen, og end med forskellige indfaldsvinkler. Thomas Müntzer blev således bøndernes fortaler i deres kamp for frihed. Først havde Luther støttet dem i deres anliggender, men de blodige uroligheder bondeoprøret havde til følge, fik ham til at vende sig imod bønderne i et skrift.

1529 opstod der uro, idet Kejseren ved rigsdagen i Worms forlangte at de nye ordninger skulle trækkes tilbage. Det fik adskillige til at protestere og de blev derfor kaldt for 'protestanter' hvilket blev en almen brugt betegnelse for alle tilhængere af reformationen.

Dertil hørte også Huldreich Zwingli og Johannes Calvin i Schweiz og senere Holland. De havde lidt forskellige opfattelser af evangeliske grundspørgsmål, ikke mindst deres tilgang til altergangen adskilte sig fra Luthers. Efter deres opfattelse

var det et rent mindemåltid, mens Luther tildelte det en betydelig trosfunktion. Anhængerne af Zwingli og Calvin kaldte sig selv for 'reformeret'. I 1530 var riget samlet til rigsdagen i Augsburg. Her aflagde protestanterne deres bekendelse. Confessio Augustana, den Augsburgske Bekendelse, som Phillip Melancthon fremdeles havde skrevet, er den dag i dag bekendelsesgrundlaget for den danske lutherske kirke.

Luther udgav mange skrifter og kommentarer med årene, han holdt stadig forelæsninger ved universitetet i Wittenberg; september 1534 udkom den første lutherske bibeloversættelse, hvor både gamle og nye testamente fulgte Luthers oversættelse. 1544 kunne den nye kirke i Torgau indvies i slottet, som første protestantiske kirke. Den var, som Herug Hans Kirken i Haderslev, kendetegnet af, at prædikestolen var oven over alteret. Efter Luthers opfattelse skulle ordet og dets udlæggelse synligt hænge sammen med sakramentet, som blev rakt ved alteret.

Martin Luther døde i Eisleben, sin fødeby, i februar 1546. Den 22. februar blev han bisat ved Johannes Bugenhagen i Slotskirken i Wittenberg.